

EU hrozí tvrdá odplata za rozchod s Ruskem

- CZ24 News | 10. srpna 2023

EU: Eurozónu čeká „bolestivé zúčtování“ za její fiskální politiku. V příštím roce by evropská ekonomika mohla čelit vážné recesi. Svými důsledky by mohla dokonce překonat poslední světovou finanční krizi. Jak se EU dostala do hospodářské pasti?

Eurozóna bude příští rok čelit vážnému hospodářskému propadu, který bude ještě vážnější než během poslední globální finanční krize. Taková očekávání vyslovili analytici agentury Bloomberg. Podle nich bude eurozóna čelit „bolestnému zúčtování“ za to, že současně zvyšuje úrokové sazby v boji proti inflaci a snižuje vládní výdaje. Kombinace těchto faktorů „hrozí, že eurozónu zažene do svěráku“. Ekonomové se domnívají, že zvyšování sazeb působí na ekonomiku postupně a vrchol negativních dopadů je třeba očekávat rok a půl po prvním zvýšení, tj. v lednu 2024. „Opožděná bolest“ z vyšších výpůjčních nákladů je „již citelná“, tato bolest se v roce 2024 zintenzivní a povede k poklesu HDP eurozóny o 3,8 %. A pokud bude současně snížena vládní podpora, může ekonomika eurozóny klesnout ještě více, až o 5 %. Negativní dopady by mohly dokonce „překonat negativní dopady zaznamenané během poslední globální finanční krize“ a „konkurovat dluhové krizi před deseti lety“.

„Hlavním důvodem pro zvýšení klíčové sazby ECB je vysoká míra inflace v eurozóně. Ta loni v říjnu dosáhla svého maxima 10,6 %, než v červenci 2023 zpomalila na 5,3 %. Míra inflace tak zrychlila nejprve na pozadí pandemie Covid-19, kdy došlo k narušení dodavatelského řetězce v důsledku uzavření státních hranic a výluk, a poté na pozadí energetické krize. Přesně před rokem byly ceny zemního plynu v Evropě téměř desetkrát vyšší než současné ceny. V důsledku zdražení energetických zdrojů klesla ziskovost a marže v mnoha odvětvích s velkým podílem jejich využití ve výrobě,“ říká Vladimír Černov, analytik společnosti Freedom Finance Global.

To znamená, že západní země, včetně EU a USA, začaly vydávat velké částky na podporu svých ekonomik i během pandemie. Tím nastartovaly světovou ekonomiku v dolarech a eurech a vyhnaly nahoru globální inflaci. Logistické problémy udržovaly růst cen. Pandemie právě pominula, protože Západ začal aktivně ničit hospodářské vztahy mezi Ruskem a EU, a to i v oblasti energetiky. EU začala místo ruského plynu nakupovat dražší zkapalněný zemní plyn a na pozadí nedostatku plynu ceny prudce vzrostly. V zimním období dosáhly až 3 500 dolarů za tisíc metrů krychlových. Evropané nyní musí kupovat dražší ropu a pohonné hmoty od jiných dodavatelů, přinejmenším kvůli dražším dodávkám.

Drahé energie dále podpořily inflaci v EU. Ceny vzrostly natolik, že některá průmyslová odvětví jednoduše omezila výrobu nebo ji ukončila, což znamená, že spotřeba energie prudce klesla, protože jen tak může nabídka LNG držet krok s poptávkou.

Rozpad vztahů s Ruskem zasáhl EU nejen prostřednictvím rostoucích cen energií. Mnoho Evropanů utrpělo ztrátou významného trhu – Ruska. Podle výpočtu Financial Times přišlo od začátku SWO na ruském trhu zhruba 176 evropských společností o 100 miliard eur. Musely prodat, zavřít nebo zmenšit ruské podniky.

Není překvapením, že evropská ekonomika byla v důsledku toho zasažena více než ekonomika USA. USA neměly s Ruskem tak úzké hospodářské vazby jako EU.

„Evropská ekonomika nyní vypadá slabší než ekonomika USA – v prvním čtvrtletí roku 2023 stagnovala na pokraji technické recese, ve druhém čtvrtletí vzrostla oproti předchozímu čtvrtletí o 0,3 %, zatímco americká ekonomika přidávala více než 2 %.“

- poznamenává Olga Belenkaya, vedoucí oddělení makroekonomických analýz společnosti Finam.

Podle ní má zvýšení úrokových sazeb již nyní negativní dopad na ekonomiku. Došlo k prudkému zpomalení úvěrů, indexu podnikatelské aktivity, aktivity v sektoru služeb a zpracovatelský průmysl je na nejnižších hodnotách od vrcholu pandemie v roce 2020.

„Do budoucna kvůli rostoucím sazbám a vyšším výpůjčním nákladům mnoho evropských podniků jednoduše nebude schopno obsluhovat své úvěry nebo si brát nové úvěry na refinancování starých. Možná právě tento moment je nyní hlavním příznakem nadcházející recese,“ domnívá se Černov.

„Na pozadí rekordně vysokých úrokových sazeb od krize v roce 2008 bude ekonomika v následujících čtvrtletích pravděpodobně dále zpomalovat. Mezitím také inflace v eurozóně klesá pomaleji než v USA, zejména jádrová inflace, která se v červnu až červenci držela na úrovni 5,5 %, což je jen o málo méně než rekordních 5,7 %. To vše znesnadňuje ECB snížit inflaci na cílovou hodnotu 2 %, aniž by to vyvolalo recesi v ekonomice,“ uvedla Belenkaya.

“Obecně lze stále spekulovat o různých scénářích pro EU – od „měkkého přistání“ evropské ekonomiky, kdy se inflace zpomalí a recese se vyhne nebo dojde k mírnému poklesu HDP, až po poměrně vážnou krizi,“ říká Belenkaya. Ve skutečnosti upřesňuje, že ekonomové agentury Bloomberg neuvádějí přesnou prognózu poklesu evropské ekonomiky o 3,8-5 %, ale vyslovují výsledek modelování ekonomického šoku, pokud se sejdou všechny faktory. Modelování není předpověď.

Většina prognóz předních ekonomických institucí a ECB zatím očekává, že ekonomika eurozóny bude v letech 2023-2024 vykazovat kladné tempo růstu. Například prognóza MMF počítá s růstem o 0,9 % v roce 2023 a o 1,5 % v roce 2024. V Německu, největší evropské ekonomice, však MMF předpovídá mírnou recesi již v letošním roce (pokles o 0,3 %). Zda Německo stáhne celou eurozónu do záporných hodnot, zatím není známo, ale ani to nelze vyloučit.

Pokud se evropská ekonomika dostane do poklesu o 4-5 %, postihne to především ty země, které mají s EU nejužší obchodní vztahy, a povede to také ke zpomalení globálního HDP.

„Rusko však přerušilo obchodní vztahy s evropskými zeměmi a přeorientovalo je na východ, takže recese v eurozóně nyní zasáhne ruskou ekonomiku mnohem slaběji než v předchozích letech. Je pravděpodobné, že recese v eurozóně nebude pro Rusko příliš citelná,“ říká Vladimír Černov. Nepřímo však ruskou ekonomiku ovlivní. Kvůli poklesu evropské ekonomiky klesne světová poptávka a ceny komodit, což je pro ruskou ekonomiku stále důležité, poznamenává Belenkaja.

AUTOR: Olga Samofalová

[ZDROJ](#)

Překlad: zvedavec.news